

Ministerstwo
Infrastruktury

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030

Zamawiający:

Ministerstwo Infrastruktury

Wykonawca:

Antea Polska S.A

Warszawa, wrzesień 2023

Spis treści

1.	WPROWADZENIE	4
1.1	Przedmiot strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	4
2.	PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	5
2.1	Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.....	6
2.2	Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko	6
2.3	Opinie organów właściwych w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko	7
2.4	Podsumowanie udziału społeczeństwa w postępowaniu	8
3.	WYNIKI Z PRZEBIEGU STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO KPŻ2030	9
3.1	Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.....	9
3.2	Informacja o sposobie uwzględnienia opinii właściwych organów.....	11
3.3	Zgłoszone uwagi i wnioski oraz sposób ich uwzględnienia w dokumencie.....	15
3.4	Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko	15
3.4.1	Podstawa prawna	15
3.4.2	Wyniki potencjalnego oddziaływania transgranicznego	16
3.4.3	Przebieg procesu SOOŚ w kontekście transgranicznym	18
3.5	Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	25
4.	PODSUMOWANIE	27
5.	ZAŁĄCZNIKI	28

Wykaz zastosowanych skrótów

Skrót	Wyjaśnienie
AGN	Europejskie Porozumienie w Sprawie Głównych Śródlądowych Dróg Wodnych o Znaczeniu Międzynarodowym
DŚU	Decyzja o Środowiskowych Uwarunkowaniach
DWDW	Droga Wodna Dolnej Wisły, tj. odcinek Gdańsk-Toruń w przebiegu międzynarodowej drogi wodnej E40
DWW	Droga Wodna Rzeki Wisły obejmująca odcinek Gdańsk-Elbląg-Warszawa-Dęblin-Brześć (granica państwa)
Dyrektywa 2001/42/WE	Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 27.07.2001).
Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory wraz z Dyrektywą Rady 97/62/WE z dnia 27 października 1997 r. dostosowującą do postępu naukowo-technicznego dyrektywę 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. UE L 206)
Dyrektywa ptasia	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
Dz. U.	Dziennik Ustaw
GDOŚ	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
Konwencja Espoo	Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110 z późn. zm.)
KPŻ2030	Krajowy Program Żeglugowy do roku 2030
ODW	Odrzańska Droga Wodna
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Prawo wodne	Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478)
Prognoza ooś	Prognoza oddziaływania na środowisko
Ramowa Dyrektywa Wodna/ RDW	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. UE L 327, s. 1 ze zm.)
RIS	System Usług Informacji Rzecznej (ang. River Information Services)
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
SOR	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030
SZRT	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
TEN-T	Transeuropejska Sieć Transportowa (ang. Trans-European Transport Networks)
UOOŚ	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.)

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej: UOOŚ) organ opracowujący projekt załącza do przyjętego dokumentu pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i art. 58,
- zgłoszone uwagi i wnioski,
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Niniejszy dokument stanowi pisemne podsumowanie Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dalej: SOOŚ) „Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030” (dalej: KPŻ2030). Wszystkie wskazane przepisami ustawy ustalenia przedstawiono poniżej w poszczególnych rozdziałach.

Organem odpowiedzialnym za proces SOOŚ dla projektu KPŻ2030 wraz z prognozą był Minister Infrastruktury, obsługę procesu zapewniała komórka organizacyjna Ministerstwa Infrastruktury - Departament Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej, a wsparcie merytoryczne i organizacyjne świadczyła firma Antea Polska S.A., która przygotowała m.in. prognozę oddziaływania na środowisko.

1.1 Przedmiot strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Przedmiotem SOOŚ był **Krajowy Program Żeglugowy do roku 2030**, dokument będący programem rozwoju, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2023 r. poz. 225 i 412). KPŻ2030 stanowi podstawowy dokument planistyczny sektora żeglugi śródlądowej dla realizacji celów określonych w średniookresowej strategii rozwoju kraju (SOR) i sektorowej strategii rozwoju (SZRT).

Zakres interwencji przewidziany **w KPŻ2030** wymaga zapewnienia zgodności z perspektywą czasową obowiązywania SOR oraz SZRT, co oznacza, że w dokumencie **ujęte zostały działania, które zostaną zrealizowane do 2030 r.** W działaniach realizujących cel KPŻ2030 wskazana została m.in. lista projektów inwestycyjnych na drogach wodnych oraz działań na rzecz rozwoju zrównoważonej żeglugi. Mając na uwadze charakter tych projektów (polegających na odbudowie zabudowy regulacyjnej i modernizacji obiektów hydrotechnicznych likwidujących „wąskie gardła” istotne dla prowadzenia transportu oraz dalszy rozwój systemu RIS, a także działania na rzecz wzmocnienia funkcjonowania rynku żeglugowego), przewiduje się, że zostaną zakończone do 2030 r.

Zakres wskazanych inwestycji ograniczony jest do projektów realizowanych na infrastrukturze liniowej i na istniejących obiektach hydrotechnicznych bez powodowania dodatkowych kosztów społecznych w zakresie pozyskania terenów pod planowane inwestycje. **Celem wdrożenia KPŻ2030 jest systemowe i strukturalne wzmocnienie sektora żeglugi śródlądowej.** Realizacja powyższego celu zostanie zapewniona poprzez rewitalizację infrastruktury hydrotechnicznej dróg wodnych oraz wsparcie infrastrukturalne, regulacyjne i programowe dla funkcjonowania rynku żeglugowego. **Dokument został opracowany dla potrzeb możliwości współfinansowania ze środków UE rozwoju transportu wodnego śródlądowego w perspektywie 2021–2027.**

Zgodnie z przedstawionym pod koniec maja 2018 r. przez Komisję Europejską pakietem rozporządzeń dotyczącym perspektywy finansowej na lata 2021–2027, dostęp do środków unijnych w ramach polityki spójności jest uzależniony od wypełnienia przez państwa członkowskie tzw. warunków podstawowych (horyzontalnych oraz tematycznych). Dla sektora transportu został ustalony warunek tematyczny wskazujący na konieczność kompleksowego planowania transportu na odpowiednim poziomie.

KPŻ2030 stanowi realizację tak sformułowanego warunku, ponieważ jest dokumentem planistycznym obejmującym diagnozę, cele i działania w zakresie transportu wodnego śródlądowego w perspektywie do 2030 r. Ponadto KPŻ2030 jest zgodny ze wstępnymi założeniami dokumentów programowych na perspektywę finansową UE 2021–2027, zgodnie z którymi Polska dołoży wszelkich starań, aby wszystkie projekty zaplanowane do realizacji w latach 2014–2020 zostały przeprowadzone w możliwie najpełniejszym zakresie. W przypadku braku możliwości wykonania inwestycji w powyższym okresie zostanie zapewniona możliwość ich kontynuacji w perspektywie 2021–2027.

W ramach SOOŚ oceniono wpływ KPŻ2030 na poszczególne komponenty środowiska, w tym obszary chronione zlokalizowane po stronie polskiej jak i na terytorium państw sąsiadujących z Polską, na których realizacja założeń dokumentu mogłyby mieć transgraniczne oddziaływania. Ponadto przeanalizowano ewentualne oddziaływania skumulowane i rozwiązania alternatywne do rozwiązań zaproponowanych w przedmiotowym dokumencie, a także określono działania minimalizujące i kompensujące.

2. PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Podstawą przeprowadzenia SOOŚ jest art. 46 ust. 1 pkt 2 UOOŚ. Obowiązek ten nakłada również Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Przeprowadzona procedura SOOŚ dla KPŻ2030 obejmowała wszystkie wymagane prawem elementy tj.:

- 1) Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.
- 2) Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko.
- 3) Uzyskanie wymaganych prawem opinii.

4) Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

W niniejszym Podsumowaniu, zgodnie z art. 55 ust. 3 UOOŚ, zawarto najważniejsze informacje wynikające z opisanego powyżej procesu SOOŚ.

2.1 Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 53 UOOŚ, organ opracowujący projekt dokumentu, uzgadnia z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 UOOŚ, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Minister Infrastruktury wystąpił do organów właściwych z wnioskami o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla KPŻ2030.

Na podstawie wniosku Ministra Infrastruktury z dnia 23 lutego 2021 r. otrzymano pisma wyrażające stanowisko:

- Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 17 marca 2021 r.,
- Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 9 marca 2021 r. oraz

na podstawie wniosku Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2021 r.:

- Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 23 listopada 2021 r.,
- Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 17 listopada 2021 r.

2.2 Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 51 ust. 1 Organ opracowując projekt, o którym mowa w art. 46 lub art. 47 ust. 1, sporządza prognozę ooś. Prognoza ooś została opracowana w pełnym zakresie wynikającym z UOOŚ i w uzgodnieniu z właściwymi organami.

Celem prognozy ooś sporządzonej dla KPŻ2030 było udzielenie odpowiedzi na pytania, czy realizacja założeń zawartych w KPŻ2030 sprzyjać będzie racjonalnemu wykorzystaniu zasobów środowiska, minimalizacji powstawania oddziaływań i emisji zanieczyszczeń do środowiska, w jaki sposób wpłynie na warunki życia mieszkańców oraz czy może stać się źródłem innych zagrożeń.

Kolejnymi analizowanymi kwestiami są także informacje w jaki sposób zmiany spowodowane realizacją ustaleń KPŻ2030 wpłyną na ochronę walorów i procesów przyrodniczych oraz jakie niezbędne działania należy wykonać, aby realizacja celów dokumentu sprzyjała łagodzenia skutków zmian klimatu. Głównym założeniem było zawarcie zapisów, które mogą mieć realne przełożenie na sposób wdrażania ocenianego KPŻ2030. Ponadto celem było wskazanie, jakie środki w odniesieniu do niektórych działań należy podjąć, aby zminimalizować ich negatywne skutki lub ewentualnie je kompensować, jak również, jakie powinny zostać podjęte działania służące monitorowaniu skutków realizacji postanowień dokumentu strategicznego, jakim jest KPŻ2030.

Prognoza ooś została dostosowana do skali i stopnia szczegółowości dokumentu strategicznego będącego podstawą oceny, a tym samym prowadzone wnioski dotyczą oddziaływań zidentyfikowanych w zakresie możliwym do oceny na tym etapie planowania.

Zgodnie z przyjętą metodyką opracowanie prognozy ooś, opierało się przede wszystkim na istniejących dokumentach środowiskowych i analizach przyrodniczych wykonanych na potrzeby innych dokumentów strategicznych oraz indywidualnych ocenach oddziaływania na środowisko przygotowanych dla zadań inwestycyjnych uwzględnionych w KPŻ2030.

W Prognozie Ooś dokonano oceny:

- I. wpływu realizacji postanowień ocenianego dokumentu na poszczególne elementy środowiska – analizy zostały wykonane w odniesieniu do poszczególnych działań wskazanych do wsparcia przy poszczególnych celach i zakresach interwencji.
- II. oddziaływań poszczególnych przedsięwzięć i pomiędzy nimi:
  - a) w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia z osobna dla wszystkich komponentów środowiska,
  - b) skumulowanych oddziaływań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami zaplanowanymi do realizacji w ramach ocenianego dokumentu oraz przedsięwzięciami istniejącymi, realizowanymi bądź planowanymi do realizacji, ujętymi w innych dokumentach, na stan i funkcjonowanie obszarów chronionych, w tym na obszary Natura 2000.

Prognoza ooś zakładała kilka aspektów i rodzajów metodyki, wykorzystano m.in.:

- ✓ prace studialne i analityczne na dokumentach i materiałach tekstowych, aktach prawnych, umowach międzynarodowych, decyzjach administracyjnych,
- ✓ prace studialne i analityczne GIS,
- ✓ prace studialne i analityczne na danych liczbowych oraz jakościowych w tym prace nad pozyskaniem stosownych danych,
- ✓ metody opisowe, dotyczące m.in. charakterystyki istniejącego stanu zasobów środowiska ze szczególnym uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań oraz obszarów prawnie chronionych,
- ✓ weryfikację wyników prac z zastosowaniem zasady podwójnej „pary oczu” oraz roboczych dyskusji eksperckich, a także roboczych spotkań z Zamawiającym celem prezentacji wstępnych wyników analiz ocenowych ooś,
- ✓ macierz Leopolda – opracowanie podsumowania potencjalnych oddziaływań projektu ocenianego dokumentu na poszczególne elementy środowiska,
- ✓ QGIS – analizy przestrzenne.

2.3 Opinie organów właściwych w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 54 ust. 1 UOOŚ KPŻ2030 wraz z prognozą ooś został poddany opiniowaniu przez organy wskazane z art. 57 i 58 UOOŚ. Minister Infrastruktury przedłożył do wyżej wymienionych organów opiniujących opracowany projekt prognozy ooś wraz z KPŻ2030 w celu ich zaopiniowania, zapewniając tym samym wypełnienie zobowiązań art. 54 ust. 1. UOOŚ.

Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni i Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie pozytywnie zaopiniowali przedłożoną dokumentację wskazując, że realizacja zapisów dokumentu nie będzie miała wpływu na środowisko morskie.

Generalny Inspektor Sanitarny również nie zgłosił uwag do przedłożonych dokumentów, niemniej jednak wskazał, że „*po przyjęciu projektu Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030 działania inwestycyjne przewidziane do realizacji, zakwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, będą wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także mogą wymagać przeprowadzenia procedury oddziaływania na środowisko wynikającej z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W ramach takiej procedury – o ile jej przeprowadzenie okaże się konieczne dla konkretnych inwestycji – dokonana powinna być szczegółowa analiza jakościowa oraz ilościowa wpływu danego przedsięwzięcia na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.*”

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (dalej: GDOŚ) w swoim stanowisku wskazał, że „*część przedstawionych w prognozie wyników analiz nie jest wyczerpująca i odnosi się głównie do fazy realizacji. (...) Weryfikacja zapisów przedłożonych dokumentów pozwoliła na sformułowanie niżej przedstawionych uwag, które powodują konieczność ponownego i bardziej dogłębnego przeanalizowania pewnych zagadnień i weryfikacji wyciągniętych wniosków, tak aby spełniony był wymóg adekwatnego do zawartości projektu dokumentu poziomu szczegółowości oceny (art. 52 ust. 1 UOOŚ).*”

GDOŚ w swojej opinii złożył łącznie 20 uwag, w tym 3 uwagi do projektu KPŻ2030 i 17 uwag do projektu prognozy ooś. W przedstawionym stanowisku Organ wskazał szczegółowo, które zapisy prognozy ooś wymagają stosownego uzupełnienia i w jakim zakresie.

Szczegółowe wskazania zakresu i sposobu uwzględnienia opinii Organów w projekcie KPŻ2030 i prognozie zawarto w rozdziale 3.2 niniejszego Podsumowania.

2.4 Podsumowanie udziału społeczeństwa w postępowaniu

Udział społeczeństwa w procesie SOOŚ dla projektu KPŻ2030 zapewniony został zgodnie z postanowieniami art. 54 ust. 2 UOOŚ. Minister Infrastruktury podał do publicznej wiadomości informację o rozpoczęciu procedury udziału społeczeństwa w ramach realizowanej SOOŚ dla KPŻ2030.

W terminie od 11 lipca 2022 r. do 10 sierpnia 2022 r. (30 dni kalendarzowych) został przeprowadzony proces konsultacji społecznych.

Ponadto w dniu 13 lipca 2022 r. w formule online odbyło się spotkanie otwierające konsultacje, w którym udział wzięło 55 osób.

Informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa zostały przedstawione w uzasadnieniu, o którym mowa w art. 42 ust. 2 UOOŚ – załącznik nr 2.

3. WYNIKI Z PRZEBIEGU STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO KPŻ2030

3.1 Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z UOOŚ art. 55. ust. 1. Organ opracowujący program, bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie ooś, opiniach organów, o których mowa w art. 57 i art. 58, oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Ustalenia zawarte w wyłożonym do konsultacji społecznych projekcie prognozy ooś, jak i samego KPŻ2030, uległy zmianom pod wpływem otrzymanych uwag od społeczeństwa, jak i opinii właściwych organów. Zatem dopiero ostateczna wersja Prognozy brana była pod uwagę w tworzeniu ustaleń ostatecznej wersji KPŻ2030.

W ramach procesu SOOŚ została opracowana prognoza ooś, która ma przede wszystkim na celu identyfikację przewidywanych skutków wpływu postanowień KPŻ2030 na wszystkie elementy środowiska, w tym na: różnorodność biologiczną, obszary chronione, ludzi, zwierzęta, rośliny, powietrze, klimat, wodę, powierzchnię ziemi, zabytki i dobra naturalne oraz zasoby naturalne, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań oraz ich zgodności z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska. W prognozie ooś przeanalizowano wpływ planowanych działań na poszczególne komponenty środowiska. Zmiany w KPŻ2030 pod wpływem prognozy ooś dotyczyły m.in. rozwiązań alternatywnych, oceny skutków skumulowanych oraz podejścia do oceny wpływu na obszary chronione i cenne siedliska. Zapisy prognozy zostały uzupełnione i rozszerzone.

W przypadku części przedsięwzięć szczegółowa ocena wpływu na obszary Natura 2000 została wykonana przy procedurze wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z zapisami DŚU oraz ROŚ, w przypadku zadań o numerach porządkowych 1, 2 i 3 z Załącznika nr 1 Indykatywna lista projektów inwestycyjnych do realizacji w ramach KPŻ2030 (tj. 1. Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Opole wraz z przebudową awanportów i 2. Budowa jazu kłapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,50 rzeki Odry wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz 3. Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Ujście Nysy wraz z przebudową awanportów oraz obiektów towarzyszących), ich realizacja nie będzie znacząco oddziaływać na spójność wewnętrzną ostoi i spójność zewnętrzną sieci Natura 2000. Planowane przedsięwzięcie nie spowoduje również degradacji siedlisk i gatunków flory i fauny w obrębie SOO Ujście Stobrawy i Nysy Kłodzkiej oraz łągów dębowo-wiązowo-jesionowych, których stan uzależniony jest od poziomu wody w dolinie rzecznej. Wobec faktu, iż normalny poziom piętrzenia (NPP) po budowie nowego jazu pozostanie ten sam, nie przewiduje się negatywnego pośredniego wpływu na awifaunę OSO Grądy Odrzańskie.

Biorąc pod uwagę skalę i zakres ww. przedsięwzięć, nie prognozuje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Przedmiotowe stwierdzenie jest również uwzględnione w wydanych decyzjach administracyjnych dla tych przedsięwzięć. Decyzje te są ostateczne i prawomocne.

Zgodnie z DŚU i ROŚ, w przypadku działań dotyczących modernizacji zabudowy regulacyjnej na Odrze (zadanie 4 - Modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej Etap II) potencjalne znaczące negatywne oddziaływanie będzie związane z bezpośrednim zniszczeniem siedlisk: ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe, łągowe lasy dębowno-łąkowo-jesionowe, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami, łąki, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, **jednak oddziaływanie to będzie ograniczone tylko do pojedynczych, zidentyfikowanych płatów**. Eksploatacja zmodernizowanej zabudowy regulacyjnej nie będzie miała wpływu na formy ochrony przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 - Łęgi Słubickie, Dolina Środkowej Odry, Ujście Warty, Dolna Odra, Dolina Dolnej Odry oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych.

Biorąc pod uwagę czynniki takie jak:

- odcinkowy charakter prac,
- technologię prowadzenia prac z wykorzystaniem sprzętu pływającego,
- prowadzenie prac wyłącznie w sezonie jesienno-zimowym i rozproszenie w czasie ew. oddziaływań,
- wdrożenie dodatkowych środków minimalizujących i zapobiegających oddziaływaniom na środowisko

stwierdzono, iż realizacja zadania w proponowanym przez Inwestora wariantcie, nie jest związana z zagrożeniem wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000.

Należy podkreślić również, że nieznacznie korzystnym oddziaływaniem w odniesieniu do parametru perspektywy ochrony jest spodziewany wzrost poziomu wód w okresie wezbrań o kilka – kilkanaście centymetrów i zwiększona o 3 ÷ 5% dynamika stanów wód, co podczas wylewów ponadkorytowych może sprzyjać odnawianiu starorzeczy. Dodatkowo należy wskazać, iż modernizacja ostróg może mieć również pozytywny wpływ na tworzenie siedlisk w obszarach Natura 2000, w polach międzyostrogowych w wyniku ich zalądowania będą tworzyć się zatoki z wodami stojącymi, które już teraz w dolinie Odry stanowią siedlisko zajmowane przez rzadkie gatunki.

Dla przedsięwzięć pn. Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 933 – 847, Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 847 -772 i Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 772 – 718, nie zostały wydane jeszcze decyzje administracyjne. Przewiduje się, że potencjalne negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 - Dolina Dolnej Wisły (PLB040003), Dolina Dolnej Wisły (PLH220033), zlokalizowane na terenie, na którym planowane są działania inwestycyjne, związane będą z oddziaływaniem bezpośrednim, związanym głównie z etapem realizacji (jest to oddziaływanie o charakterze krótkotrwałym). Może dojść do bezpośredniego niszczenia płatów siedlisk lub ich fragmentów, stanowiących przedmioty ochrony obszarów. Z uwagi jednak na zakres planowanego przedsięwzięcia m.in. odcinkowy charakter prac, modernizację istniejących obiektów nie prognozuje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, a cele środowiskowe (określone w projekcie IIaPGW) wyznaczone dla obszarów nie są zagrożone nieosiągnięciem. Szczegółowo oddziaływanie na obszary Natura 2000 zostanie przeanalizowane na etapie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko.

Z uwagi na charakter planowanych prac w ramach przedsięwzięcia pn. Modernizacja Kanału Gliwickiego – szlaku żeglownego i jego ubezpieczeń brzegowych- etap I (sekcja V i VI), które obejmują

remont i modernizację istniejącej infrastruktury, planowane działania nie będą wpływać na wody powierzchniowe oraz nie będą powodować wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych w JCWP. Oddziaływania na etapie realizacji będą miały charakter krótkotrwały, o niewielkiej skali, ze względu na charakter prowadzonych prac można stwierdzić, że będą dotyczyć tylko granic terenu, na którym zlokalizowane są modernizowane i remontowane obiekty. Potencjalne negatywne oddziaływanie związane będzie z etapem realizacji przedsięwzięcia, może nastąpić pogorszenie warunków środowiskowych dla poszczególnych gatunków zwierząt, jednak na etapie eksploatacji możliwość migracji zostanie zachowana. Skład gatunkowy Kanału Gliwickiego nie jest obecnie zbyt różnorodny i nie występują tam gatunki priorytetowe, w wyniku realizacji przedsięwzięcia, mogą ulec zmianie warunki siedliskowe. Spodziewa się jednakże, że skład gatunkowy zostanie odbudowany w pewnym okresie.

Odnosząc się do rozwiązań alternatywnych do celu głównego i celów szczegółowych KPŻ2030, to ich wskazanie jest praktycznie niemożliwe, gdyż są one jasno określone i nakierowane na realizację konkretnych działań. Cel główny KPŻ2030 wynika także ze Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz prawa krajowego i unijnego. Analizy rozwiązań alternatywnych dotyczyła poszczególnych inwestycji na etapie indywidualnych ocen oddziaływania i są obowiązkowym elementem postępowania środowiskowego. Dodatkowo działania inwestycyjne miały przeprowadzoną ocenę alternatyw pod kątem 4.7 w ramach planów gospodarowania wodami.

3.2 Informacja o sposobie uwzględnienia opinii właściwych organów

KPŻ2030 wraz z prognozą ooś został skierowany do opinii właściwych organów wskazanych w art. 57 i 58 UOOŚ. Do dokumentacji uwagi zgłosił tylko GDOŚ, w tym do projektu KPŻ2030 - 3 uwagi, natomiast do prognozy ooś - 17 uwag.

W kontekście KPŻ2030 GDOŚ wskazała na brak graficznego zobrazowania lokalizacji inwestycji ujętych w dokumencie, brak pełnej listy planowanych do realizacji zadań oraz wskazała, że należy zaktualizować w oparciu o wyniki prognozy oddziaływania na środowisko po konsultacjach publicznych, rozdział 4.3. Wpływ realizacji Programu na środowisko.

Biorąc pod uwagę powyższe wszystkie uwagi GDOŚ do KPŻ2030 zostały uwzględnione, poprzez zamieszczenie mapy obrazującej lokalizację inwestycji ujętych w KPŻ2030 – *Mapa 6 Inwestycje zaplanowane w ramach Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030 oraz dodatkowo Mapa 9 Inwestycje planowane, zakończone i realizowane w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (stan na 31.12.2022 r.) oraz zaplanowane do realizacji w ramach „Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030”*. Do projektu KPŻ2030 dodano załącznik nr 2., w którym ujęto pełną listę zadań przewidzianych do realizacji. Ponadto zaktualizowano rozdział 4.3. w oparciu o wyniki prognozy ooś po konsultacjach.

W kontekście uwag do prognozy ooś poniżej przedstawiono informację o sposobie ich uwzględnienia przez Organ.

1. W kontekście uwagi GDOŚ dotyczącej tego, że wszystkie działania o charakterze nieinwestycyjnym, które w przyszłości doprowadzą do realizacji inwestycji powinny zostać ocenione w prognozie ooś pod kątem możliwego oddziaływania na wszystkie komponenty

środowiska ze szczegółowością adekwatną do posiadanych informacji, w tym uwzględnione w analizie oddziaływań skumulowanych, Organ wyjaśnił, że przytoczone w uwadze GDOŚ zadanie pn.: *Budowa nabrzeża przeladunkowego na Wiśle w Solcu Kujawskim* jest obecnie na etapie formalno-koncepcyjnym. Nie ma danych na temat zakresu przewidywanych prac, ponieważ wszelkie dokumenty koncepcyjne będą dopiero opracowywane. W Prognozie wskazano, że na tym etapie nie ma możliwości dokonania oceny wpływu z uwagi na fakt, iż przedsięwzięcie na moment opracowania dokumentu strategicznego będzie związane z przygotowaniem dokumentacji, co nie jest związane z negatywnym wpływem na poszczególne komponenty środowiska, natomiast potencjalne negatywne oddziaływania mogą wystąpić dopiero na skutek realizacji zadania.

2. GDOŚ wskazał, że w prognozie ooś powinna znaleźć się także ocena oddziaływania wszystkich planowanych zadań o charakterze programowym/koncepcyjnym na obszary chronione, w szczególności na obszary Natura 2000. Organ wyjaśnił, że w prognozie ooś ocenie zostały poddane wszystkie działania, dla których określony został zakres i skala przedsięwzięcia. Planowane w ramach KPŻ2030 działania zawierają trzy typy przedsięwzięć: pierwsza grupa dotyczy inwestycji, dla których wydane zostały już decyzje administracyjne (w tym decyzje środowiskowe), druga grupa inwestycji to te, dla których nie wydano jeszcze decyzji administracyjnych, ale posiadają one koncepcje, prognozy, znany jest i zakres i skala. Dwie pierwsze grupy przedsięwzięć poddano ocenie w ramach Prognozy, przeanalizowano ich wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Ostatnia grupa działań inwestycyjnych obejmuje te, dla których koncepcje i dokumenty określające zakres i skalę dopiero zostaną opracowane. W tym ostatnim przypadku nie domniemano zakresu i oceniono stan faktyczny planowanego przedsięwzięcia, aktualny na dzień sporządzenia prognozy ooś.
3. W kontekście wpływu zadań inwestycyjnych na obszary Natura 2000 nie tylko w obszarze przedsięwzięcia, ale również te oddalone od inwestycji, Organ wyjaśnił, że sam KPŻ2030 nie zakłada budowy nowych obiektów hydrotechnicznych, które stanowić mogą barierę migracyjną, ale że są to istniejące obiekty, których modernizacja nie będzie stanowić nowego obiektu w środowisku. Budowa nowoczesnej przepławki dla ryb spowoduje udrożnienie szlaku migracyjnego dla organizmów wodnych. Przy ocenie wpływu modernizacji istniejącej zabudowy pod uwagę wzięto skalę i zakres planowanych przedsięwzięć, a jednym ze źródeł danych były raporty oddziaływania na środowisko i wydane decyzje administracyjne. W kontekście powyższego rozdział 6.4 uzupełniono o szczegółowe odniesienia do siedlisk, na które mogą mieć wpływ poszczególne przedsięwzięcia. Ponadto w kontekście uwagi dotyczącej ujęcia w prognozie ooś mapy planowanych przedsięwzięć wraz z zasięgiem możliwego oddziaływania na obszary chronione, Organ informuje, że na etapie konsultacji społecznych udostępniona została interaktywna mapa z naniesionymi lokalizacjami planowanych przedsięwzięć, natomiast w KPŻ2030 w rozdziale 4.3 Wpływ realizacji Programu na środowisko znajdują się dwie mapy przedstawiające inwestycje na tle obszarów Natura 2000, a także na tle pozostałych form ochrony przyrody.
4. GDOŚ wskazał, że w podrozdziale dotyczącym wpływu na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, obszary chronione wskazano 2 typy oddziaływań – wpływ budowli hydrotechnicznych oraz wpływ eksploatacji drogi wodnej. Wskazano negatywne oddziaływania, np. w postaci

zmiany morfologii koryta rzek oraz zmiany stosunków wodnych w strefie lądowej (likwidacja okresowych wylewów). Wskazano, że jest to trwałe oddziaływanie, przy czym podkreślono, że większość planowanych przedsięwzięć dotyczy już istniejących obiektów. Należy wskazać, które przedsięwzięcia dotyczą nowych obiektów i uzupełnić dla nich analizy pod względem możliwych typów oddziaływań. Organ wyjaśnił, że w rozdziale 6.4 przeformułowano odniesienia do wpływu na bioróżnorodność, wskazano, iż w ramach projektu KPŻ2030 nie są planowane nowe obiekty, a jedynie modernizacja istniejących. Należy wskazać, że potencjalne negatywne oddziaływania na różnorodność biologiczną, zwierzęta rośliny, obszary chronione będą miały charakter krótkotrwały i ustąpią po zakończeniu etapu realizacji przedsięwzięć.

5. GDOŚ wskazał, że podsumowanie oddziaływań przedstawione w zbiorczej tabeli nr 41 pomija oddziaływania znaczące oraz tego, że prognoza o oś nie zawiera żadnego wniosku w zakresie możliwości wystąpienia oddziaływań znaczących negatywnych, w tym na obszary Natura 2000. Podkreślił, że w przypadku identyfikacji takiego oddziaływania należy dokonać analizy przesłanek, o których mowa w art. 34 ustawy o *ochronie przyrody*. Ponadto, tabela 41 powinna zostać przedstawiona w podziale na etap realizacji i eksploatacji. Organ wskazał, że rozdział 6 Prognozy uzupełniono o podsumowanie oddziaływań na obszary Natura 2000, art. 34 ustawy o ochronie przyrody odnosi się do znaczącego negatywnego oddziaływania, które w przypadku przedsięwzięć ujętych w KPŻ2030 nie wykazano. Należy podkreślić, że wskazane oddziaływanie odnosi się do pojedynczych, zidentyfikowanych płatów, występujących we wskazanych w prognozie, siedliskach. Zgodnie z DŚU i ROŚ w przypadku działań dotyczących modernizacji zabudowy regulacyjnej na Odrze stwierdzono, iż realizacja zadania nie jest związana z zagrożeniem wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na obszary Natura 2000, w zakresie wpływu na integralność i przedmioty ochrony. Ponadto dodano podział na etap realizacji, przy ocenie oddziaływania w tabeli 41.
6. GDOŚ wskazał na niespójność zapisów w kontekście oddziaływań na wody powierzchniowe. Organ uwzględnił uwagę poprzez wprowadzenie odpowiednich korekt do treści rozdziału 6.4.2.
7. GDOŚ wskazał, że rysunek przedstawiający Korytarze ekologiczne w Polsce powinien zostać zaktualizowany o bardziej szczegółowe dane z 2012 r. Organ uwzględnił uwagę i zaktualizował rysunek.
8. GDOŚ wskazał, że pominięto informacje o postępowaniu odwoławczym, w konsekwencji czego nie uwzględniono zapisów DUŚ wydanej przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z tym Organ powinien rozważyć możliwość wystąpienia oddziaływań o charakterze transgranicznym na skutek realizacji zaplanowanych działań. Organ wyjaśnił, że decyzja wydana przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska datowana jest na 16 sierpnia 2022 r. Pismo zaś do GDOŚ z załączonymi projektami dokumentów z prośbą o opinię zostało wysłane 7 lipca 2022 r. Konsultacje społeczne KPŻ2030 oraz Prognozy OOŚ dla KPŻ2030 rozpoczęły się 11 lipca 2022 r. dlatego nie było możliwe odniesienie się do postanowień ww. decyzji w opracowywanych dokumentach. Po otrzymaniu ww. decyzji ponownie przeanalizowano zapisy ujęte w prognozie w kontekście wskazanym przez GDOŚ.

9. GDOŚ wskazał, że Organ nie podał terminu opracowania programów rozwoju dróg wodnych wykraczających poza rok 2030, terminu przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ani zakresu tych dokumentów. Organ wyjaśnił, że prace nad projektami programów rozwoju dróg wodnych z perspektywą wykraczającą poza rok 2030 (tj. projektem *Programu Rozwoju Drogi Wodnej Rzeki Wisły* oraz projektem *Program Rozwoju Odrzańskiej Drogi Wodnej*) zostały wstrzymane na etapie konsultacji wewnętrzresortowych oraz procedury wpisu do *Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów*. Przedmiotowe dokumenty zostały zastąpione odpowiednio przez: projekt programu wieloletniego pod nazwą *Kompleksowe zagospodarowanie Dolnej Wisły* oraz projekt programu wieloletniego pod nazwą *Kompleksowe zagospodarowanie Odry Środkowej*. Wskazana zmiana nastąpiła w wyniku analizy możliwości finansowania inwestycji, które ograniczone jest aktualnym i prognozowanym stanem sektora finansów publicznych oraz budżetu państwa. W związku z powyższym zmieniono zakres rzeczowy programów i wskazano do realizacji inwestycje priorytetowe, tj. mające największy wpływ na realizację celów polityki rozwoju żeglugi śródlądowej. Realizacja założeń programów zapewni ochronę przed powodzią i suszą, poprawę warunków żeglugowych pozwalających na zwiększenie dynamiki rozwoju transportu wodnego śródlądowego i turystyki wodnej oraz przyczyni się do rozwoju hydroenergetyki. Należy również podkreślić, że w KPŻ2030 wskazano kamień milowy, który zakłada przeprowadzenie procedury Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko dla wskazanych wyżej programów rozwoju dróg wodnych do roku 2024.
10. i 11. W kontekście uwag dotyczących oceny oddziaływań skumulowanych Organ wyjaśnił, że oddziaływania skumulowane oceniono na podstawie danych o istniejących i planowanych działaniach na obszarach objętych oddziaływaniem planowanych przedsięwzięć, uwzględniono zarówno możliwe oddziaływanie powyżej i poniżej względem lokalizacji wskazanego działania inwestycyjnego.
12. GDOŚ wskazał, że informacje zawarte na str. 249 prognozy warto uporządkować w postaci zbiorczej tabeli systematyzującej informacje zaprezentowane w sposób opisowy. Organ uwzględnił uwagę i wprowadził stosowne modyfikacje.
13. GDOŚ wskazał, że Organ zbyt ogólnie określił środki zaradcze i nie wskazał działań minimalizujących i kompensujących wynikających wprost z decyzji ooś. Organ uwzględnił uwagę i wprowadził stosowne zapisy do treści prognozy.
14. GDOŚ wskazał, że Organ nie przedstawił zgodności z Planem przeciwdziałania skutkom suszy oraz z Programem przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030, mimo że część projektów uwzględnionych w KPŻ2030 wynika właśnie z tych dokumentów i nie odniesiono się także do zapisów Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych. Organ uwzględnił uwagę i wprowadził stosowne zapisy do treści prognozy.
15. W kontekście uwagi dotyczącej badania rzeczywistego wpływu realizacji KPŻ2030 na środowisko, Organ wyjaśnił, że Opracowana Metodyka monitoringu zawiera również monitorowanie efektów środowiskowych realizowanych działań: „Istotnym elementem oceny skuteczności KPŻ2030 jest także monitorowanie rzeczywistych efektów środowiskowych realizowanych działań. Zgodnie z zapisami Prognozy ooś dla KPŻ2030 kluczowe oddziaływania dotyczą dwóch komponentów środowiska: wód powierzchniowych oraz bioróżnorodności.

W związku z powyższym konieczne jest monitorowanie zmian w zakresie tych elementów." Rozdział 4 Projektu Prognozy dla KPZ2030. Metodykę monitoringu i rozdział 4 uzupełniono o opis mierników, które będą monitorować rzeczywiste efekty środowiskowe KPZ2030.

16. GDOŚ wskazał, że szczegółowej analizie wymaga ocena przedstawiona w prognozie 6.4.4 Wpływ na klimat i powietrze oraz załączniku nr 7. Organ wprowadził stosowne zapisy do treści prognozy.
17. W kontekście uwagi dotyczącej stosowania sformułowań zgodny z ustawą ooś, Organ ujednolicił terminologię stosowaną w dokumencie.

3.3 Zgłoszone uwagi i wnioski oraz sposób ich uwzględnienia w dokumencie

Konsultacje społeczne pozwalają sprawdzić m.in. czy dany dokument jest akceptowany przez społeczeństwo, a zebrane uwagi i wnioski od różnych grup społecznych pozwalają na dopracowanie proponowanych rozwiązań oraz ich implementację do projektu dokumentu. Możliwość wyrażenia uwag i wniosków przez społeczeństwo pozwoliła na wskazanie istotnych kwestii, które sprzyjają podniesieniu jakości KPZ2030. Zebranie opinii stanowi bowiem ważny element w procesach decyzyjnych dotyczących kierunku rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce. Poniżej wskazano sposób uwzględnienia wyników konsultacji społecznych w projektowanym dokumencie KPZ2030 oraz w ostatecznej treści Prognozy.

W czasie trwania 30-dniowego procesu konsultacji społecznych łącznie zostało złożonych 109 uwag i wniosków, z przewagą uwag dotyczących projektu ocenianego dokumentu – 63 uwagi - nad liczbą uwag dotyczących samej Prognozy – 46 uwag.

Informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa zostały przedstawione w uzasadnieniu, o którym mowa w art. 42 ust. 2 UOOŚ – Załącznik nr 2.

3.4 Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

3.4.1 Podstawa prawna

Ocena ryzyka wystąpienia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko państw sąsiadujących jest jednym z ważniejszych elementów SOOŚ, która została zdefiniowana w Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z Espoo z 1991 roku, przyjętej przez Polskę w 1997 r.

Konwencja wskazuje, iż oddziaływanie transgraniczne to „*jakikolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony*”.

Rozszerzeniem postanowień Konwencji jest Protokół w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym

podpisany w Kijowie dnia 21 maja 2003 r. Protokół został podpisany przez 35 rządów i przez Wspólnotę Europejską (na podstawie delegacji art. 175 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską). W Unii Europejskiej postanowienia protokołu zostały zatwierdzone 12 listopada 2008 roku. Stronami Protokołu Kijowskiego są między innymi: Unia Europejska, Republika Czeska, Niemcy, Litwa, Polska, Słowacja i Ukraina. Unia Europejska i wszystkie wymienione państwa przyjęły i ratyfikowały przedmiotowy Protokół. Postanowienia Protokołu jako zobowiązania międzynarodowego na gruncie Konwencji stanowiącej rozszerzenie konwencji w aspekcie postępowania transgranicznego dla strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, weszły w życie w dniu 11 lipca 2010 r.

Dodatkowo w przypadku Republiki Federalnej Niemiec współpraca odbywa się na podstawie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, podpisana w Neuhausen am Rheinfall dnia 10 października 2018 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 330).

Polska przyjęła również Konwencję o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych, sporządzoną w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r. (Dz. U. z 2003 r. nr 78 poz. 702), która zobowiązuje strony będące sygnatariuszami do podjęcia odpowiednich środków „w celu zapobiegania, kontrolowania i zmniejszania jakiegokolwiek oddziaływania transgranicznego”, które zgodnie z definicją przedmiotowej Konwencji oznacza działanie powodujące szkodliwe skutki w środowisku na obszarze kraju sąsiedniego.

Natomiast zasady oraz podstawy do przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych uregulowane zostały w UOOŚ, która to ustawa w art. od 113 do 117 zawiera przepisy dotyczące transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na skutek realizacji założeń zawartych w projektach polityk, strategii, planów i programów.

3.4.2 Wyniki potencjalnego oddziaływania transgranicznego

Szczegółowej ocenie ryzyka wystąpienia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko został poddany KPŻ2030. Zakres wskazanych inwestycji ograniczony jest do projektów realizowanych na infrastrukturze liniowej i na istniejących obiektach hydrotechnicznych. W Prognozie oddziaływania na środowisko poddano analizie możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania jako efektu realizacji działań inwestycyjnych, ujętych w KPŻ2030, na obszarze dorzecza Odry i Wisły.

Dla obszaru dorzecza Odry (który jest w części obszarem dorzecza o charakterze międzynarodowym) potencjalne oddziaływanie transgraniczne jest weryfikowane w kontekście inwestycji zlokalizowanych w pobliżu granicy z Republiką Federalną Niemiec oraz Republiką Czeską.

Dla obszaru dorzecza Wisły potencjalne oddziaływanie transgraniczne jest weryfikowane w kontekście inwestycji zlokalizowanych w pobliżu granicy z Republiką Czeską¹, Słowacją², Ukrainą, Białorusią, Republiką Litewską³ oraz Federacją Rosyjską^{4,5}.

Jedynym przedsięwzięciem inwestycyjnym znajdującym się w KPŻ2030, dla którego na etapie oceny oddziaływania na środowisko nałożono obowiązek przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko, jest przedsięwzięcie pn.: „Modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej Etap II” znajdujące się na liście projektów KPŻ2030.

W ramach postępowania dotyczącego decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia 1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze granicznej, w sposób bardzo szczegółowy badany był wpływ planowanych działań na środowisko z uwzględnieniem oddziaływania na obszary Natura 2000 wyznaczone w ramach sieci europejskiej, czyli tych funkcjonujących na terenie Polski i Republiki Federalnej Niemiec. Dla inwestycji opracowano raport o oddziaływaniu na środowisko, w którym przedstawiono wyniki multidyscyplinarnej analizy w zakresie oddziaływań realizacji przedsięwzięcia zarówno na etapie realizacji, jak i w perspektywie skutków długoterminowych.

W trakcie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, nałożono obowiązek przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia, które odbyły się w formie spotkania w dniu 17 stycznia 2020 r. z przedstawicielami Republiki Federalnej Niemiec na poziomie eksperckim.

Ocena oddziaływania, prowadzona w ramach opisanego wyżej postępowania, jak również sporządzony na jej potrzeby raport o oddziaływaniu na środowisko, szczegółowo analizowały jego oddziaływanie z uwzględnieniem wszystkich komponentów środowiska oraz elementów przyrodniczych, z uwzględnieniem jego prawnych form ochrony obszarowej, w tym obszarów Natura 2000 ustanowionych zarówno po stronie polskiej, jak i niemieckiej. Ocena oddziaływania ukierunkowana była na badanie wpływu zamierzenia na cel i przedmiot ochrony funkcjonujących obszarów Natura 2000, z uwzględnieniem ich integralności.

W dniu 16 sierpnia 2022 r. została wydana przez GDOŚ Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą: „1B.2 Etap I i Etap II Prace modernizacyjne na Odrze Granicznej w ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły”, znak: DOOŚ-WDŚZOO.420.24.2020.aka.132, uchylająca decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 marca 2020 r., znak: WONS-OŚ.4233.1.2017.KK.68. Wydana Decyzja GSOŚ

---

¹ Umowa z dnia 07.07.1958 r. między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a Rządem Republiki Czechosłowackiej o gospodarce wodnej na wodach granicznych oraz Umowa z dnia 15.01.1998 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a Rządem Republiki Czeskiej o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska.

² Umowa z dnia 18.08.1994 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a Rządem Republiki Słowackiej o współpracy w dziedzinie Ochrony Środowiska oraz Umowa z dnia 14.05.1997 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a Rządem Republiki Słowackiej o gospodarce wodnej na wodach granicznych

³ Umowa z dnia 27.05.2004 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a Rządem Republiki Litewskiej o realizacji Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym oraz Umowa z dnia 07.06.2005 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a Rządem Republiki Litewskiej o współpracy w dziedzinie użytkowania i ochrony wód granicznych.

⁴ Rosyjską część Zalewu Wiślanego tworzą wody wewnętrzne Rosji, nad którymi zgodnie z prawem międzynarodowym Rosja wykonuje wyłączną jurysdykcję.

⁵ Federacja Rosyjska nie jest stroną ani Konwencji z Espoo ani Protokołu z Kijowa.

w części i w tym zakresie orzekająca co do istoty sprawy lub umarzająca postępowanie pierwszej instancji, a w pozostałej części utrzymująca decyzję w mocy.

W wydanej Decyzji Organ II instancji podtrzymał stanowisko, iż postępowanie transgraniczne dla przedsięwzięcia zostało przeprowadzone zgodnie z przepisami działu VI Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko ustawy ooś, umowy polsko-niemieckiej z 2006 r. oraz Konwencji z Espoo, tym samym nie stwierdził nieprawidłowości w przeprowadzonym postępowaniu transgranicznym.

Niemniej jednak należy podkreślić, że przeprowadzona procedura SOOŚ dla KPŻ2030 jest odrębnym postępowaniem prowadzącym do przyjęcia danego dokumentu strategicznego.

W odniesieniu do ocenianego dokumentu na poziomie SOOŚ nie zidentyfikowano ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na skutek realizacji założeń zawartych w dokumencie. Żadne z oddziaływań identyfikowanych na poziomie ocenianego dokumentu nie prowadzi do uznania wystąpienia potencjalnych znaczących negatywnych oddziaływań mogących ujawnić się na terytorium innych państw lub obszarów znajdujących się pod taką jurysdykcją.

Dlatego w efekcie przeprowadzonych analiz stwierdzono, iż zarówno realizacja inwestycji, jak i pozostałych działań z katalogu działań dla obszaru dorzecza Odry, jak i obszaru dorzecza Wisły nie spowoduje wystąpienia negatywnego oddziaływania na obszarze państw sąsiednich, tj. Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Czeskiej, Republiki Słowackiej, Ukrainy, Białorusi, Republiki Litewskiej oraz Federacji Rosyjskiej.

3.4.3 Przebieg procesu SOOŚ w kontekście transgranicznym

Zgodnie z treścią Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, podpisana w Neuhausen am Neckar dnia 10 października 2018 r. jeżeli strona narażona uważa, że środowisko na obszarze podlegającym jurysdykcji jej państwa będzie narażone na znaczące transgraniczne oddziaływanie w wyniku realizacji planu lub programu może złożyć Stronie pochodzenia wnioski o udostępnienie dokumentacji celem oceny wpływu na środowisko jej państwa i zadeklarowania uczestnictwa w procesie SOOŚ.

W dniu 30 września 2022 r. do Strony Polskiej wpłynął wniosek Republiki Federalnej Niemiec, tj. Federalnego Ministerstwa Cyfryzacji i Transportu, o którym mowa w art. 11 ust. 5 ww. umowy. W dniu 15 grudnia 2022 r. Republika Federalna Niemiec zadeklarowała uczestnictwo w SOOŚ w kontekście transgranicznym.

W terminie od 1 lutego do 2 marca 2023 r. KPŻ2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został poddany konsultacjom z udziałem społeczeństwa Republiki Federalnej Niemiec, jak również został skierowany do opinii właściwych organów Strony narażonej.

Po zakończeniu konsultacji, Republika Federalna Niemiec przekazała uwagi i wnioski, a także stanowiska Organów, tym samym kończąc udział społeczeństwa w konsultacjach. Jednocześnie strona narażona zadeklarowała chęć uczestnictwa w międzyrządowych konsultacjach transgranicznych w formie spotkania, zgodnie z art. 16 ww. Umowy.

Do wszystkich uwag i wniosków RFN odniósł się Organ opracowujący dokument.

W ramach oceny transgranicznej wpłynęło łącznie 84 uwag do prognozy dla KPŻ2030 oraz 37 uwag do samego KPŻ2030. Dla projektu KPŻ2030, 35 uwag zostało złożonych przez instytucje oraz 2 uwagi przez osoby prywatne. Natomiast dla projektu prognozy 78 uwag zostało złożonych przez instytucje, a 3 uwagi przez osoby prywatne (uwagi powtarzają się pomiędzy tymi dwoma kategoriami). Uwag od organów wpłynęło 113 (35 do projektu KPŻ2030 i 78 do projektu prognozy). Ze zgłoszonych uwag 74 zostały wyjaśnione, 15 przyjętych do wiadomości, wyjaśniono i uwzględniono 8 uwag, uwzględniono 6 i nie uwzględniono 15.

W ramach powyższych uwag, wpłynęło 100 uwag o podobnej treści, odnoszących się głównie do jednej inwestycji uwzględnionej w ramach KPŻ2030, tj. modernizacji odbudowy zabudowy regulacyjnej na Odrze Granicznej. Uwagi dotyczyły następujących obszarów problemowych w kontekście tej inwestycji: odkładanie się osadów, pogorszenie atrakcyjność turystycznej obszaru, podniesienie się poziomu wody w rzece i ryzyko powodzi, obniżenie poziomu wód gruntowych na terenach zalewowych.

Stanowisko Organu do uwag Strony niemieckiej zawiera tabela stanowiąca załącznik nr 1a do niniejszego pisemnego podsumowania w języku polskim i 1b w języku niemieckim.

Znaczna większość uwag zgłoszona przez stronę niemiecką, a także obszarów problemowych poruszanych podczas międzyrządowych konsultacji transgranicznych dotyczyła jednej inwestycji ujętej w KPŻ2030, tj. „Modernizacji zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej Etap II”, spośród 11 zadań inwestycyjnych i ponad 30 zadań sektorowych ujętych w dokumencie. Przedmiotem konsultacji transgranicznych ze Stroną niemiecką jest projekt KPŻ2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, a nie ocena jednej inwestycji, która podlega innej procedurze.

Inwestycja pn. Modernizacji zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej Etap II wynika z Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko-niemieckim (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu i żeglugi), z dnia 27 kwietnia 2015 r. i została ujęta w KPŻ2030 w celu wypełnienia zobowiązań bilateralnej umowy.

W związku z deklaracją strony narażonej chęci uczestnictwa w konsultacjach transgranicznych w formie spotkania zgodnie z art. 16 ww. Umowy, w dniu 26 czerwca 2023 r. odbyły się międzyrządowe konsultacje transgraniczne w formie spotkania ekspertów.

Spotkanie ze stroną niemiecką odbyło się poprzez platformę on-line. Ze Strony polskiej delegacji przewodniczył Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, ze Strony niemieckiej - przedstawiciel Federalnego Ministerstwa Cyfryzacji i Transportu.

Strona niemiecka przekazała przed spotkaniem stronie polskiej listę głównych uwag i tematów do dyskusji. Podczas spotkania zostały omówione wszystkie kwestie podniesione przez Stronę niemiecką, a wnioski zawarto w protokole.

Odniesienie się Organu do obszarów zgłoszonych przez Stronę niemiecką:

1. W raporcie środowiskowym nie uwzględniono w wystarczającym stopniu wymogów

dyrektywy powodziowej⁶ i ramowej dyrektywy wodnej⁷.

Organ przekazał, że uwzględniono zarówno kontekst planu zarządzania ryzykiem, jak i wyniki analiz ze SOOŚ dla tego dokumentu. Działania inwestycyjne z indykatywnej listy projektów KPŻ2030 przeanalizowano także z uwzględnieniem ustaleń wynikających ze SOOŚ dla Aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Wisły i Odry. Z uwzględnieniem tych ustaleń oceniono wszystkie elementy środowiskowe i wpływ planowanych na nie działań. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych wynikających z ramowej dyrektywy wodnej było podstawą do oceny wpływu wdrożenia KPŻ2030 na wody powierzchniowe. Analizowano również wpływ KPŻ2030 na hydromorfologię poszczególnych jednolitych części wód, na elementy biologiczne w celu oceny stanu ekologicznego, jak też na pomocnicze elementy fizykochemiczne. Analizy zostały przeprowadzone w oparciu o wytyczne Komisji Europejskiej i ogólnodostępne metodyki. Metody oceny wpływu inwestycji na hydromorfologię cieku zostały opracowane i zaakceptowane przez KE już na potrzeby MasterPlanów dla obszarów dorzeczy. Metodyka obejmuje ocenę skali i zakresu planowanego przedsięwzięcia w odniesieniu do skali i oceny stanu jednolitych części wód. Wynika z tego, że na etapie realizacji prac inwestycyjnych negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć elementów środowiska, ale większość z oddziaływań ustanie po etapie realizacji prac. Po etapie realizacji negatywne oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska będzie w większości pomijalne, w przypadku jazów, na których wybudowana będzie przepławka, należy wręcz mówić o oddziaływaniu pozytywnym.

2. Uwzględnienie wód przybrzeżnych przejściowych i morskich w projekcie prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu KPŻ2030.

Organ wskazał, że zostały przeprowadzone analizy, które uwzględniały zasięg, zakres i lokalizację wszystkich przedsięwzięć planowanych w ramach KPŻ2030 w odniesieniu do wszystkich rodzajów jednolitych części wód powierzchniowych, a także wód morskich. Oceniono wpływ realizacji KPŻ2030 na jednolite części wód na obszarach objętych planowanymi projektami, a także na obszarach sąsiednich. Wpływ na wody morskie oceniono zgodnie z Ramową Dyrektywą w sprawie strategii morskiej⁸. Na podstawie analiz przeprowadzonych w ramach indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko, uwzględniających skalę i zakres przedsięwzięć, nie stwierdzono ryzyka negatywnych skutków KPŻ2030 dla wód morskich. W tym względzie Organ stwierdza, że KPŻ2030 wykazuje zgodność z postanowieniami Ramowej Dyrektywy w sprawie strategii morskiej. W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględnione zostały podsumowania wykonanych analiz.

Jak wynika z prognozy oddziaływania na środowisko planowane przedsięwzięcia nie będą wpływać negatywnie na środowisko morskie, w tym na strefę brzegową i wartości przyrodnicze. Przy ocenie wpływu wzięto pod uwagę skalę planowanych przedsięwzięć i ich lokalizację. Każde działanie ma określony obszar oddziaływania, odległość planowanych działań od obszarów morskich miała

⁶ Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 w sprawie oceny zarządzania ryzykiem powodziowym.

⁷ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

⁸ [Dyrektywa 2008/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego.](#)

kluczowe znaczenie dla oceny oddziaływania. Charakterystyka oddziaływań związanych z planowanymi inwestycjami wskazywała na ich lokalne lub punktowe oddziaływanie. Z uwagi na lokalizację planowanych działań nie będą one też wpływać na stan siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, dla których wyznaczono morskie obszary Natura 2000⁹, a także na integralność i spójność tych obszarów. Brak oddziaływania wynika z lokalizacji i skali planowanych przedsięwzięć (poza obszarami morskimi, prace o charakterze modernizacyjnym, na istniejących obiektach).

Różnice zdań dotyczyły następujących kwestii:

Strona niemiecka nie zgadza się z wynikami analiz przeprowadzonymi na potrzeby opracowania prognozy oddziaływania na środowisko, z których wynika brak znaczącego negatywnego wpływu na terytorium RFN. W opinii Strony niemieckiej przekazane przez Stronę polską części prognozy OOS nie są kompletne. Organy Strony niemieckiej uważają, że udostępnione w dokumentacji informacje nie pozwalają na przeprowadzenie oceny skutków transgranicznych mogących wystąpić w wyniku realizacji KPŻ2030. Wg Strony niemieckiej brakuje analiz w zakresie wpływu na środowisko wodne, ichtiofaunę oraz obszary Natura 2000, a także na objęte projektem wody przybrzeżne (Zalew Szczeciński) i obszary morskie (Zatoka Pomorska). Ponadto, Strona niemiecka uważa, że długofalowe skutki realizacji przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach KPŻ2030 nie zostały odpowiednio przeanalizowane. Strona niemiecka nie uznaje za wiarygodne i zrozumiałe stwierdzenie braku oddziaływania KPŻ2030 na polsko-niemieckie jednolite części wód Odry granicznej lub objęte projektem wody przybrzeżne (Zalew Szczeciński) i obszary morskie (Zatoka Pomorska). Strona polska podkreśla przede wszystkim, iż negatywne oddziaływanie będzie dotyczyło fazy realizacji inwestycji, będzie to oddziaływanie o charakterze krótkotrwałym i odwracalnym, ustąpi po zakończeniu realizacji prac budowlanych. Planowane przedsięwzięcia stanowią już istniejący element w środowisku, prace modernizacyjne nie wytworzą więc nowej presji w przyrodzie.

Zgodnie z postanowieniami polsko-niemieckiej Umowy w zakresie ocen oddziaływania na środowisko i strategicznych ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z 2018 r. w przypadku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Strona pochodzenia przekaże Stronie narażonej dokumenty przetłumaczone na język urzędowy Strony narażonej w częściach, które umożliwią Stronie narażonej ocenę potencjalnych znaczących transgranicznych oddziaływań na środowisko i zajęcie stanowiska. Strona polska przekazała stronie niemieckiej te części dokumentów przetłumaczone na język niemiecki, które stanowią ww. wymóg oraz niezależnie od tych dokumentów również pełen komplet dokumentów w języku polskim. Strona niemiecka otrzymała przetłumaczony na język niemiecki:

⁹ PLH320018 Ujście Odry i Zalew Szczeciński RDOŚ Szczecin, UM Szczecin PLB320009 Zalew Szczeciński RDOŚ Szczecin, UM Szczecin PLH320019 Wolin i Uznam RDOŚ Szczecin, UM Szczecin, Woliński PN PLB320002 Delta Świny RDOŚ Szczecin, UM Szczecin, Woliński PN* PLB320011 Zalew Kamieński i Dziwna RDOŚ Szczecin, UM Szczecin PLH990002 Ostoja na Zatoce Pomorskiej UM Szczecin PLB990003 Zatoka Pomorska UM Słupsk, UM Szczecin PLC990001 Ławica Słupska UM Słupsk PLB990002 Przybrzeżne Wody Bałtyku Słowiński PN, UM Gdynia, UM Słupsk PLH220023 Ostoja Słowińska RDOŚ Gdańsk, Słowiński PN, UM Słupsk PLB220005 Zatoka Pucka RDOŚ Gdańsk, UM Gdynia PLH220032 Zatoka Pucka i Półwysep Helski RDOŚ Gdańsk, UM Gdynia PLH220105 Klify i Rafy Kamienne Orłowa RDOŚ Gdańsk, UM Gdynia PLB220004 Ujście Wisły RDOŚ Gdańsk, UM Gdynia PLH220044 Ostoja w Ujściu Wisły RDOŚ Gdańsk, UM Gdynia PLB280010 Zalew Wiślany RDOŚ Gdańsk, RDOŚ Olsztyn, UM Gdynia PLH280007 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana

- projekt Krajowego Programu Żeglugowego do roku 2030 – w pełnej treści,
- projekt prognozy oddziaływania na środowisko – w części, która umożliwi stronie narażonej ocenę,
- streszczenie prognozy oddziaływania na środowisko w języku niespecjalistycznym – w pełnej treści,
- arkusz oceny oddziaływań poszczególnych zadań inwestycyjnych – w pełnej treści,

- ponadto strona niemiecka otrzymała protokół ze spotkania, które odbyło się w marcu 2022 r. dotyczącego planów rozwoju infrastruktury śródlądowych dróg wodnych do roku 2023, gdzie strona polska przedstawiła stronie niemieckiej stan prac nad KPŻ2030, a także jego zakres. Podczas spotkania w rozmowach wzięli udział przedstawiciele Federalnego Ministerstwa Cyfryzacji i Transportu.

Przedłożone dokumenty pozwoliły stronie niemieckiej zgłosić szczegółowe uwagi i wnioski co potwierdza ich liczba i zakres merytoryczny.

W kontekście braku analiz w zakresie wpływu na środowisko wodne, ichtiofaunę oraz obszary Natura 2000, a także na objęte projektem wody przybrzeżne (Zalew Szczeciński) i obszary morskie (Zatoka Pomorska), Organ informuje, że odpowiednie analizy wpływu realizacji KPŻ2030 na poszczególne elementy środowiska zostały wykonane na podstawie materiałów źródłowych dostępnych dla poszczególnych inwestycji, a wyniki analiz uwzględniono w prognozie OOS. Metodyka zakłada korzystanie z bardziej szczegółowych, dostępnych źródeł, jakim są m.in. dokumenty dotyczące indywidualnej oceny oddziaływania dla poszczególnych inwestycji. Całość informacji została uzupełniona o najnowsze wyniki Państwowego Monitoringu Środowiska. W projekcie prognozy oddziaływania na środowisko stwierdzono, że krótkoterminowe skutki będą związane z modernizacją istniejących obiektów, natomiast oddziaływania długoterminowe nie wystąpią.

W zakresie wpływu na środowisko wodne Organ informuje, że funkcjonowanie odbudowanej zabudowy regulacyjnej nie wpłynie znacząco na reżim hydrologiczny Odry, przepływy czy zasilenie koryta. Procesy korytowe będą nieznaczne, a ich efektem będą odległe w czasie, długoletnie zmiany morfologiczne, spowodowane niewielką korektą parametrów istniejącej zabudowy. W projekcie prognozy oddziaływania na środowisko opisano również zmiany geomorfologiczne w dnie rzeki. Zidentyfikowano niewielkie ryzyko zmian poziomu wód gruntowych, które zostanie zminimalizowane przez odpowiednie gospodarowanie wodami, uwzględnione w planach gospodarowania wodami, które były już przedmiotem konsultacji ze stroną niemiecką (m.in. kształtowanie strefy brzegowej minimalizujące oddziaływanie inwestycji hydrotechnicznych). Realizacja prac doprowadzi do pracy rzeki Odry w reżimie równowagi dynamicznej – przepływ wód średnich i niskich w rzece będzie równomierny wraz z naturalnym, prowadzonym przez wodę rzeki wyrównaniem profilu dna bez tworzenia niebezpiecznych dołów erozyjnych i odsypisk, które stanowią zagrożenie powodziowe, zwłaszcza w okresie zimowym.

Prace prowadzone są na podstawie wielowariantowej koncepcji regulacji Odry Granicznej opracowanej w latach 2009-2014 przez zespół niemieckich i polskich ekspertów w Federalnym Instytucie Budownictwa Wodnego (BAW) w Karlsruhe. Do realizacji przyjęto optymalny wariant

rozwiązań technicznych pozwalających osiągnąć zakładany cel poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego przy minimalnym oddziaływaniu na środowisko.

W zakresie wpływu na rybołówstwo Organ informuje, że odpowiednie analizy wpływu na populację ichtiofauny zostały wykonane. W ich wyniku stwierdzono, że zakres przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach KPŻ2030 nie wpłynie na ichtiofaunę. Oddziaływania na ichtiofaunę mogą ujawnić się jedynie na etapie budowy, będą miały jednak skutek krótkoterminowy, przemijający. W przypadku planowanych przedsięwzięć podstawą oceny były rodzaj oraz miejsce prac w oparciu o inwentaryzację. W przypadku przedsięwzięć będących w trakcie realizacji, prace są prowadzone lokalnie i nie będą generowane oddziaływania. Zastosowano działania minimalizujące, w tym ochronę siedlisk, ochronę miejsc żerowania, ochronę ichtiofauny w okresach tarła, a także ochronę innych gatunków. Ponadto w ramach KPŻ2030 nie są planowane żadne nowe elementy zabudowy wzdłuż brzegu, takie jak ścianki szczelne lub larseny, które mogłyby spowodować znaczący negatywny wpływ na środowisko.

Strona niemiecka stwierdziła, że na podstawie dokumentów udostępnionych przez Stronę polską nie jest możliwa ocena wpływu na obszary Natura 2000 i wykluczenie negatywnych skutków na te obszary po stronie Republiki Federalnej Niemiec.

Zgodnie z przepisami krajowymi dotyczącymi procedury przeprowadzenia SOOŚ wskazane jest, że informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Większość inwestycji ujętych w KPŻ2030 została już poddana strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko lub posiada decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach i na potrzeby wydania tej decyzji sporządzony został raport oddziaływania na środowisko, który stanowi wnikliwą ocenę wpływu danej inwestycji na poszczególne elementy środowiska, w tym w kontekście transgranicznym.

Cztery inwestycje ujęte w projekcie KPŻ2030 znajdujące się na Odrzańskiej Drodze Wodnej, która w części stanowi wody międzynarodowe, tj. Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Opole wraz z przebudową awanportów, Budowa jazu klapowego na stopniu wodnym Ujście Nysy w km 180,50 rzeki Odry wraz z infrastrukturą towarzyszącą, Modernizacja śluzy oraz sterowni na stopniu wodnym Ujście Nysy wraz z przebudową awanportów oraz obiektów towarzyszących oraz Modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej Etap II.

Wszystkie wyżej wymienione inwestycje posiadają decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, dla trzech decyzje te są prawomocne i ostateczne, dla jednej pn. Modernizacja zabudowy regulacyjnej na Odrze granicznej Etap II decyzja jest ostateczna, ale nieprawomocna z uwagi na trwające postępowanie sądowe.

Analizy przeprowadzone na potrzeby przygotowania prognozy oddziaływania na środowisko zostały przeprowadzone przede wszystkim na podstawie informacji zawartych w raportach oddziaływania na środowisko, ale nie tylko - autorzy opracowania bazowali także na wynikach Państwowego

Monitoringu Środowiska za lata 2019-2021, wynikach Prognoz OOŚ dla innych dokumentów strategicznych w obszarze szeroko rozumianej gospodarki wodnej.

W prognozie oddziaływania na środowisko znajdują się informacje, które są podsumowaniem wykonanych analiz przeprowadzonych m.in. na bazie indywidualnych ocen oddziaływania na środowisko. Pozwoliły one na pełną i dogłębną – jak na procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000. Po stronie niemieckiej zidentyfikowano 9 obszarów Natura 2000. Dla każdego z nich wykonano oddzielną analizę.

W prognozie przedstawiono informacje w tym zakresie i zidentyfikowano możliwe negatywne oddziaływania, w tym mogące wystąpić na terytorium Strony niemieckiej. Natomiast nie stwierdzono możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony i integralność niemieckich obszarów Natura 2000, zlokalizowanych w obrębie oddziaływania planowanych prac.

W wyniku realizacji przedsięwzięć nie zostanie zaburzony rytm zalewów, zasilanie wodami rzecznyymi terenów przyległych zostanie zachowane. W analizach wzięto pod uwagę przedmioty ochrony i wymagania dla siedlisk. Podczas analiz uwzględniono poszczególne komponenty środowiska i zmiany w tych komponentach, mogących mieć wpływ na obszary Natura 2000. Należy podkreślić, iż planowane działania stanowią modernizację istniejących obiektów, a więc nie stanowią nowej zmiany w środowisku, co stanowi czynnik minimalizujący negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000. Analizy wykazały, że nie wystąpią znacząco negatywne oddziaływania na środowisko.

W opinii Strony niemieckiej ocena oddziaływania KPŻ2030 na środowiska jest niepełna, ponieważ nie odzwierciedla zmian spowodowanych katastrofą na Odrze, do której doszło w sierpniu 2022 r. Ze względu na uszkodzenie ekosystemu Odry i śnięcia ryb, konieczne jest przeprowadzenie pogłębionej analizy kwestii hydromorfologicznych, temperatury, wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej. Prognoza ooś dla KPŻ2030 nie odnosi się do tych kwestii.

Na wstępie należy podkreślić, że opracowanie prognozy rozpoczęło się na początku 2022 r. i trwało do lipca 2022 r. Przygotowane projekty w dniu 11 lipca 2022 r. przedłożono do opinii publicznej i przekazano do właściwych Organów. Katastrofa na Odrze wystąpiła w sierpniu 2022 r., tj. po konsultacjach publicznych przeprowadzonych przez Organ.

Niezależnie od powyższego przeanalizowano wpływ projektu KPŻ2030 na środowisko po katastrofie. Mając na uwadze skalę i zakres przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach KPŻ2030, stwierdzono, że nie spowodują one negatywnych oddziaływań na ichtiofaunę. Równolegle prowadzony jest przez służby środowiskowe stały monitoring środowiskowy dla rzeki Odry oraz obowiązkowy monitoring środowiskowy przy realizowanych inwestycjach wynikający z decyzji administracyjnych.

Zgodnie z wnioskiem strony niemieckiej, projekt prognozy oddziaływania na środowisko został uzupełniony o syntetyczne informacje w zakresie katastrofy ekologicznej na Odrze latem 2022 roku, które zostały przygotowane w oparciu o oficjalny raport, prezentowany niezależnie od przedmiotowej procedury Stronie niemieckiej podczas warsztatów 13 kwietnia 2023 r. We wskazanym podrozdziale

opisano przyczyny katastrofy oraz skutki środowiskowe, wskazano również, iż sytuacja na Odrze nie miała wpływu na ocenę planowanych działań na środowisko.

Strona niemiecka zwróciła również na kwestie wpływu planowanych działań na obszary Natura 2000, wskazując również w uwagach do protokołu, że w analizach nie uwzględniono obszarów Peeneunterlauf, Peenstrom, Achterwasser oraz Kleines Haff. Strona polska podkreśliła, iż wszystkie analizy zostały wykonane w odniesieniu do integralności i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 znajdujących się w zasięgu oddziaływania planowanych działań. Strona polska podkreślała, że w ocenie uwzględniono dostępne metodyki dla oceny działań hydrotechnicznych i ich wpływu na obszary Natura 2000. Strona polska podkreśliła również, że w ocenie wpływu wzięte zostały zarówno obszary po stronie polskiej jak i niemieckiej.

Proces SOOŚ w kontekście transgranicznym kończy się podpisaniem protokołu przez Strony.

3.5 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Cele ustalone w KPŻ2030 wymagają monitorowania w zakresie postępu w ich osiąganiu. W tym celu dla każdego z działań konieczne jest zaproponowanie wskaźników stopnia realizacji. Mierniki te pozwolą na ocenę jak postępują prace nad wdrażaniem poszczególnych działań.

Postęp rozumiany jest jako stan zaawansowania prac nad wdrażaniem poszczególnych działań. Określenie czy realizacja poszczególnych działań została rozpoczęta i czy następuje postęp w ich wdrożeniu stanowi kluczowy element pozwalający na określenie czy zapisy KPŻ2030 są prawidłowo realizowane.

Z uwagi na charakter działań zawartych w KPŻ2030 proponuje się zastosowanie 4 stopniowego wskaźnika oceny postępu:

- Działanie nierozpoczęte – dla działań, dla których nie podjęto żadnych prac,
- Działanie w trakcie przygotowania – dla działań, dla których podjęto prace przygotowawcze (pozyskanie finansowania, przygotowanie przetargów),
- Działanie w trakcie realizacji – dla działań, dla których rozpoczęto prace nad faktycznym wdrożeniem (uzyskanie dokumentacji, rozpoczęcie robót, opracowywanie wytycznych, dokumentów),
- Działanie zakończone – dla działań, dla których wykonano wszystkie prace.

Dodatkowo dla działań o statusie w trakcie realizacji i w trakcie przygotowania dla każdego z działań miernikiem postępu będzie określenie procentowego stopnia zaawansowania prac. Zakłada się, że działania o statusie nierozpoczęte odpowiadają 0% stopnia zaawansowania, a działania o statusie zakończone odpowiadają 100% zaawansowaniu prac.

Dla każdego z celów szczegółowych możliwe będzie na podstawie ww. informacji określenie stopnia zaawansowania prac, a także zmiany w poszczególnych ocenianych okresach.

Takie podejście pozwoli na monitorowanie zmiany statusu dla poszczególnych działań i ocenę, które z działań są w odpowiednim stopniu zaawansowania prac. Ocena postępu we wdrożeniu zapisów KPŻ2030 ma bowiem dać odpowiedź na pytanie czy program jest wdrażany zgodnie z założeniami. Jako terminy osiągania założonych celów należy przyjąć terminy zakończenia prac dla przypisanych celom kamieni milowych określonych w KPŻ2030. Dla działań inwestycyjnych wskazanych w zał. 1 do KPŻ2030 należy przyjąć wskazane terminy realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Umożliwi to ocenę w zakresie odchylenia od harmonogramu realizacji poszczególnych celów. Docelowo zakłada się, że wskaźnik postępu na koniec 2030 r. dla wszystkich działań i celów wynosić będzie 100%. Rekomenduje się wykonywanie corocznej oceny postępu we wdrażaniu działań.

Ocena skuteczności wdrażania zapisów KPŻ2030 ma pozwolić określić czy realizacja zaplanowanych działań przyczynia się do osiągnięcia założonego celu, tj. zwiększenia roli sektora żeglugi śródlądowej w wymiarze krajowym i lokalnym. W KPŻ2030 cel ten nie został zwymiarowany poprzez określenie wielkości zakładanej zmiany. W związku z tym ocena skuteczności KPŻ2030 odnosić się powinna do kierunku zmiany w zakresie transportu wodnego.

Jako mierniki skuteczności KPŻ2030 proponuje się wykorzystać zmianę w zakresie poniższych wskaźników:

- Przewozy ładunków żeglugą śródlądową w tonach,
- Przewozy ładunków żeglugą śródlądową w tonokilometrach,

Jako miarę skuteczności KPŻ2030 należy przyjąć wzrost ww. wskaźników. Oznaczać to będzie faktyczny wzrost znaczenia transportu śródlądowego w Polsce. Spadająca liczba ładunków transportowanych drogami wodnymi wskazywać może na nieskuteczność programu. Z uwagi na fakt, iż działania zaplanowane w KPŻ2030 wymagają czasu, by przełożyć się na efekty, a wdrożenie działań inwestycyjnych w trakcie prac budowlanych może czasowo utrudnić żeglugę, proponuje się ocenę skuteczności przeprowadzić po zakończeniu realizacji działań w 2030 roku.

Istotnym elementem oceny skuteczności KPŻ2030 jest także monitorowanie rzeczywistych efektów środowiskowych realizowanych działań. Zgodnie z zapisami Prognozy oddziaływania na środowisko projektu KPŻ2030 kluczowe oddziaływania dotyczą dwóch komponentów środowiska: wód powierzchniowych oraz bioróżnorodności. W związku z powyższym konieczne jest monitorowanie zmian w zakresie tych elementów.

Podstawowym źródłem oddziaływań są inwestycje hydrotechniczne zaplanowane do realizacji, zgodnie z załącznikiem nr 1 do KPŻ2030. W zakresie rzeczywistego oddziaływania na wody powierzchniowe proponuje się weryfikację wyników monitoringu wód powierzchniowych, prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w obrębie jednolitych części wód powierzchniowych wskazanych w Prognozie oddziaływania na środowisko projektu KPŻ2030, jako obszar oddziaływania poszczególnych inwestycji. Ocenę czy stan wód w tych JCWP ulega pogorszeniu należy prowadzić od momentu rozpoczęcia prac budowlanych do zakończenia inwestycji oraz co roku przez okres 3 lat od zakończenia inwestycji.

W zakresie monitorowania efektów środowiskowych działań realizowanych w KPŻ2030 należy przyjąć odsetek JCWP, których ocena stanu uległa pogorszeniu lub w przypadku gdy planowane były działania

naprawcze, ocena stanu nie uległa poprawie. Należy przyjąć, że realizacja KPŻ2030 negatywnie wpływa na stan wód powierzchniowych, jeżeli wyżej wskazany odsetek przekroczy 5% w okresie 3 lat po zakończeniu poszczególnych inwestycji.

Analogicznie monitoring wpływu wdrożenia działań inwestycyjnych obejmuje analizę zmian w stanie obszarów chronionych objętych potencjalnym oddziaływaniem inwestycji z zał. 1 do KPŻ2030, wskazany jako zmiana stanu ochrony siedlisk przyrodniczych (stan i zmiany zachodzące w zasięgu ich występowania, zajmowanej powierzchni oraz strukturze i funkcji). Ocenę taką należy prowadzić od momentu rozpoczęcia prac budowlanych do zakończenia inwestycji oraz co roku przez okres 3 lat od zakończenia inwestycji.

Ponadto, wykorzystując opracowane w dokumentacji środowiskowej metody analizy skutków realizacji postanowień dla poszczególnych inwestycji i analizę powstałych na ich podstawie wyników należy przyjąć brak wpływu programu na środowisko, jeżeli w okresie 3 lat po realizacji inwestycji nie zidentyfikuje się pogorszenia stanu form ochrony przyrody będących w oddziaływaniu poszczególnych działań, zwracając szczególną uwagę czy do ewentualnego pogorszenia komponentów środowiskowych nie doszło w wyniku innych prac niż wymienionych w analizowanym dokumencie.

4. PODSUMOWANIE

Ocena oddziaływania na środowisko działań KPŻ2030 wskazuje, że dla działań związanych z celem szczegółowym 1 – Zapewnienie Dobrych Warunków Nawigacyjnych, występuje negatywne oddziaływanie dla trzech komponentów środowiska, tj. gleba i powierzchnia ziemi, wody powierzchniowe oraz bioróżnorodność. Wynika to z faktu, iż działania przypisane do tego celu obejmują realizację modernizacji inwestycji hydrotechnicznych. Należy podkreślić, iż w przypadku przedsięwzięć: Modernizacja Kanału Gliwickiego – szlaku żeglownego i jego ubezpieczeń brzegowych- etap I (sekcja V i VI), Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 933 – 847, Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 847 -772, Odbudowa budowli regulacyjnych na Dolnej Wiśle w km 772 – 718 charakter oddziaływania określony został jako potencjalny negatywny, szczegółowo oddziaływanie zostanie określone na etapie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko.

Podkreślić należy, że żadne ze zidentyfikowanych oddziaływań nie stanowi zagrożenia dla możliwości osiągnięcia celów środowiskowych przez JCWP i obszary chronione. W zakresie pozostałych komponentów – wód podziemnych, zasobów naturalnych, klimatu i powietrza, krajobrazu, ludzi i dóbr materialnych oraz zabytków zidentyfikowano oddziaływania pozytywne i negatywne wdrożenia zaplanowanych działań.

W przypadku działań przypisanych do celu szczegółowego 2 – Rozwój rynku w sektorze transportu wodnego śródlądowego zidentyfikowane oddziaływania obejmują wyłącznie komponent dotyczący ludzi, dóbr materialnych i zabytków. Są to zarówno oddziaływania negatywne, jak i pozytywne. Dla pozostałych komponentów środowiska działania te nie będą miały żadnego wpływu. Wynika to z charakteru działań powiązanych z analizowanym celem. Są to działania głównie o charakterze nietechnicznym i administracyjnym.

W zakresie działań przypisanych do celu szczegółowego 3 – Rozwój partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju dróg wodnych z uwagi na ich charakter regulacyjno-prawny oraz edukacyjny, nie będą wywierały żadnego oddziaływania na środowisko. Wyjątek stanowi działanie „Realizacja działań informacyjno-promocyjno-edukacyjnych w obszarze żeglugi śródlądowej skierowanych do ogółu opinii publicznej i nadrzecznych społeczności lokalnych oraz promocja kształcenia w szkołach ponadpodstawowych prowadzące kształcenie zawodowe w branży transportu wodnego”, dla którego określono jednoznacznie pozytywny wpływ na ludzi.

Analiza oddziaływania o charakterze transgranicznym wykazała, że zarówno realizacja inwestycji jak i pozostałych działań z katalogu działań dla obszaru dorzecza Odry, jak i obszaru dorzecza Wisły nie spowoduje wystąpienia negatywnego oddziaływania na obszarze państw sąsiednich tj. Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Czeskiej, Republiki Słowackiej, Ukrainy, Białorusi, Republiki Litewskiej oraz Federacji Rosyjskiej. Wskazać również należy, że działania umieszczone na indykatywnej liście projektów inwestycyjnych będącej załącznikiem nr 1 do KPŻ2030 poddane zostały ocenie w kontekście transgranicznym, a jej wyniki zostały uwzględnione w wydanych decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach lub prognozach oddziaływania na środowisko przeprowadzonych dla innych planów i programów, w których te inwestycje zostały ujęte.

Należy podkreślić, iż dla inwestycji, które nie posiadają decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach każdorazowo na etapie poprzedzającym wydawanie pozwolenia na budowę czy pozwolenia wodnoprawnego, zostanie zweryfikowana i określona konieczność ich uzyskania oraz przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

W przypadku braku konieczności uzyskiwania decyzji środowiskowej na etapie pozwolenia na budowę lub pozwolenia wodnoprawnego nastąpi analiza i rozważenie czy zamierzenie może potencjalnie oddziaływać na obszary Natura 2000. Pozwoli to na precyzyjną identyfikację zagrożeń oraz zaplanowanie działań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania, gdyby takie miały wystąpić. Etap ten, dzięki posiadaniu szczegółowej wiedzy na temat realizowanych zamierzeń będzie dawał również możliwość zweryfikowania i ustalenia ich oddziaływań, a w konsekwencji określenia ewentualnej potrzeby uruchomienia procedury w kontekście przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko dla każdej inwestycji.

5. ZAŁĄCZNIKI

- 1a) Tabelaryczne zestawienie uwag i wniosków wraz z stanowiskiem Organu w języku polskim.
- 1b) Tabelaryczne zestawienie uwag i wniosków wraz z stanowiskiem Organu w języku niemieckim.
- 2) Uzasadnienie, o którym mowa w art. 42 ust. 2 UOoŚ.